Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermo sancti Augustini episcopi de diuinatione daemonum - Cod. Aug. perg. 249

Augustinus, Aurelius

[Reichenau ?], [10./11 Jh.]

Augustinus: retractatio libri de utilitate credendi

urn:nbn:de:bsz:31-44439

Visual Library

RETRACTATIO LIBRI BEATI AV GVSTINI DE VTILITATE CREDENDI

IAM UERO APUD HIPPONE
regium prb scripsi librū de utilita
te credendi ad amicū meū quem de
ceptū a manicheis adhuc eo errore
noueram detineri et irridere catho
licae fidei disciplinam · quod iuberen
tur homines credere · non aūt quod
esset uerum · certissima ratione do
cerentur · In hoc libro dixi · In quib·
tamen dixi legis praeceptis atq; man
datis · quibus nunc xpianos uti fas
non ē · quale ut sabbatū ē ut circumci
sio · ut sacrificia · & siquid huiusmodi
ē · tanta mysteria continentur · Ut om
nis pius intellegat · nihil ee preciosius
quā quicquid ibi ē accipi ad litteram
id ē ad uerbū · Nihil aūt salubrius quā
spū reuelari · Inde ē · littera occidit ·

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

spi̅ aut̅ uiuificat. Sed aliter exposui
uerba ista ap̅li pauli. & quantu̅ mihi
uidetur. ut potius ipsis reb. appar&
multo conuenientius meo libro qui
inscribitur de sp̅u & littera. quamuis
non sit & sensus iste respuendus. Item

dixi. Duae sunt enim p̱sonae in religio
ne laudabiles: una eorum qui iam in
uenerunt. quos etiam beatissimos iudi
cari necesse e̅. Alia eoru̅ qui studio
sissime & rectissime inquir. Primi er
go sunt iam in ipsa possessione. alteri
in uia. qua tam rectissime perueniuntur.
in his uerbis meis. si illi qui iam inuene
runt. quos in ipsa possessione iam e̅e̅ dixi
mus. sic accipiantur. beatissimi. ut n̅ in
hac uita. sed in ea qua̅ speramus. & ad
quam p̱ fidei uia̅ tendimus. sint. n̅ habet
iste sensus errorem. Ipsi eni̅ iudicandi
sunt quod querendu̅ e̅ inuenisse. qui iam

ibi sunt quo nos querendo & credendo ·
I de uia fidei tenendo cupimus p̄uenire ·
Si aūt in hac uita putantur ee̅ isti ut fuis
se · id uerum ee̅ ñ mihi uidetur · Non
quia in hac uita nihil ueri omnino in
ueniri potest · qđ mente cernatur · non
fide credatur · Sed quia tantum est
quicquid ē · ut non faciat beatissimos ·
Neq; enī quod ait apts · Uidemus nunc
p speculū in enigmate · & nunc scio
ex parte · non cernitur mente · Cerni
tur plane · sed beatissimos ndū facit ·
Illud enim beatissimos facit qđ ait · Tunc
aūt facie ad fatiem · & tunc cognoscā
sicut & cognitus sum · Qui hoc inue
nerunt · ipsi dicendi sunt in beatitu
dinis possessione consistere · ad quā
ducit uia fidei quā tenemus · & quo
credendo cupimus peruenire ·
Sed qui nam sint illi beatissimi ·

qui iam sunt in ea possessione quo ducit
haec uia· magna questio ē; & angeli qui
dem sc̄i quod ibi sint· nulla questio ē·
Sed de sc̄is hominib· iam defunctis· utrū
ipsi saltim dicendi sint iam in illa possessio
ne consistere· merito quaeritur; Iam
enim corpore quidem corruptibili
quo anima aggrauatur· exuti sunt·
sed adhuc expectant etiam ipsi re
demptionem corporis sui· et caro eorum
requiescit in spe· non dū in futura in cor
ruptione clarescit· Sed utrum ad con
templanda cordis oculis ueritatem·
sicut dictū ē facie ad faciē· nihil ex hoc
minus habeant· non hic locus ē dispu
tando requirere· Item quod dixi· Nam
scire magna & honesta ut etiam diui
na· beatissimum ē· ad eandē beatitudi
nem referre debemus· In hac enim
uita quantum cumq· id sciatur· nondū

est beatissimum. quoniam incomparabiliter longe est amplius quod inde nascetur. Et quod dixi multum interesse. utrum aliquid mentis certa ratione teneatur. quod scire dicamus. an fame uel litteris credendum posteris utiliter commendetur.

Et paulo post. Quod scimus igitur. debemus rationi. quod credimus auctoritati. non sic accipiendum est. ut in sermone usitatiore uereamur nos dicere scire quod idoneis testibus credimus.

Proprie quippe cum loquimur. id solum scire dicamus quod mentis ratione firma comprehendimus. Cum uero loquimur uerbis consuetudini aptioribus. sicut loquitur etiam diuina scriptura. Non dubitamus dicere scire nos. et quod percepimus nostri corporis sensibus. et quod fide dignis credidimus testibus. dum tamen inter haec et illud quid distet intellegamus. Item quod dixi.

Nemini dubium eſt omneſ homineſ aut
ſtultoſ ēē aut ſapienteſ· poteſt uideri
ēē contrarium illi· quod legitur in libro
tertio de libero arbitrio· quaſi uero natu
ra humana praeter ſtultitiam & ſapientiā
nullam mediam recipiat affectionem·
Sed illud ibi dictum ē· ubi de primo ho
mine querebatur· utrū ſapienſ fuerit
factuſ· an ſtultuſ· an neutrum· Qm̄ nul
lo modo ſtultum dicere poteramuſ·
qui ſine uitio factuſ ē· Cum ſit ſtultitia
magnum uitiū· & ſapientē quomodo
diceremuſ qui potuit ſeduci· non ſatiſ
apparebat· Ideoq· ad compendiū dicere
uolui· quaſi uero humana natura· p̄ter
ſtultitiam & ſapientiam· nullam mediā
recipiat affectionem· Intuebar quippe
etiam paruuloſ· quoſ licet confiteamur
trahere originale peccatū· tamen nec
ſapienteſ nec ſtultoſ poſſumuſ p̄priae

dicere · nondum utenteſ libero arbitrio ·
ſeu bene ſeu male · Nunc autem aut ſapien
teſ aut ſtultoſ eſſe homineſ dixi · eoſ
uolenſ intellegi qui iam ratione utun
tur qua diſcernuntur a pecoribus · ut
homineſ ſint · ſicut dicimuſ beatoſ eſſe
omneſ homineſ uelle · Numquid enim
in hac ſententia tam uera atque mani
feſta · metuimuſ · ne intellegantur
et paruuli qui hoc adhuc uelle non
poſſunt · Alio loco cum miracula
commemoraſſem quae dominuſ ihesus fecit ·
cum hic eſſet in carne · adiunxi dicenſ ·
Cur inquienſ iſta modo non fiunt ·
Atque reſpondi · quia non mouerent
niſi mira eſſent · Si autem ſolita eſſent · mira
non eſſent · Hoc autem dixi quia non tanta
nec omnia modo · non quia nulla fiunt etiam
modo · In fine autem libri · Sed quoniam ſermo
iſte inquam multo proceſſit longius ·

quā putabam. hic finem libro faciamuſ.
In quo memineriſ uolo. nondum me ma
nicheoſ coepiſſe refellere. & illaſ nugaſ
nondum inuaſiſſe. Neq; de ipſa catho
lica magnum aliquid aperuiſſe. ſed
uoluiſſe tantum modo eruere tibi
ſi poſſem falſam oppinionem de ue
riſ xpianiſ. malitioſe aut imperi
te nobiſ inſinuatam. & erigere ad
magna quedam & diuina diſcenda.
Qui re. hoc uolum ita ſeſe habeat.
placatiore au animo tuo facto. ero for
taſſiſ in caeteriſ pmptior. Haec non
ita dixi. quaſi nihil aduerſuſ maniche
oſ adhuc ſcripſiſſem. ut nihil de doctri
na catholica mandaſſem litteriſ.
cum tot ſuperiuſ edita uolumina
de utraq; re non me tacuiſſe teſtantur.
Sed in hoc libro ad illū ſcripto. nondum
manicheoſ refellere coeperam

& illas nugas · nondum manicheos inuaseram neq; de ipsa ḍ catholica magnum aliquid aperuerā q̄m sperabā in hoc initio ficto · ad eum ipsū me scripturū fuisse · quae hic nondū scripseram ·

INCIP̄ LIBER SCI AUGUSTINI EPI AD HONORATŪ DE UTILITATE CREDENDI ·

Si mihi honorate unum atq; idem uideretur ēē hereticus · & credens hereticis homo tam lingua quam stilo in hac causa conquiescendum mihi ēē arbitrarer · Nunc uero cū int̄ duo plurimū int̄ sit · quandoquidem hereticus ē ut mea fert oppinio · qui alicuius temporalis commodi · & maxime gloriae principatusq; sui gratia · falsas ac nouas oppiniones ul̄ gignit ul̄ sequitur · Ille aū qui eius modi hominib; credit · homo ē ·